

Boeken

De relieken van Jezus Christus

Edwin Truyens

Gazegorz Górný en Janusz Rosikon, **Getuigen van het mysterie. Een onderzoek naar de relieken van Christus**, Betsaida, 's Hertogenbosch, 2020, 336 blz., ISBN 978 94 91991 96 7, - 24,95 €

Mijn eerste grote reizen, waren de schoolreizen met Xaveriuscollege, op één na o.l.v. jezuiteten. Ik herinner me nog zeer goed dat onze retoricaleraar, pater Kluyskens s.j. in Italië, waar we uiteraard vele kerken bezochten, vertelde dat er heel wat nepreliken circuleren. Hij gaf het voorbeeld van het kruis waaraan Jezus genageld werd. Als alle zogenaamde relieken van dat kruis echt zouden zijn, dan moest het wel een ontzaglijk groot kruis zijn.

Dat niet alleen pater Kluyskens dit vertelde, maar dat het zowat gemeengoed geworden is, staat ook te lezen in het boek van de twee Poolse schrijvers over de relieken van Christus. Er zijn wel degelijk nepreliken, maar er zijn er ook heel wat waarvan de authenticiteit wetenschappelijk bewezen is en andere waarvan men redelijkerwijze kan aannemen dat ze echt zijn. Daarnaast zijn er ook waarvan men het eenvoudig niet weet of die vermoedelijk niet echt zijn. De auteurs maken een nauwkeurige analyse. Het boek vangt aan met die relieken waarvan de echtheid onomstotelijk vaststaat op basis van wetenschappelijk onderzoek. Naarmate men verder leest, komt men bij de twijfelgevallen terecht.

Het kan dan ook geen verwondering wekken dat de auteurs hun analyse starten bij de Lijkwade van Turijn. Herhaaldelijk werd beweerd dat het gaat om een middeleeuwse vervalsing. Intussen is het bewezen dat dit niet kan. De Lijkwade vertoont een beeld als van een fotografisch negatief. "Voor de vervaardiging van dergelijk beeld waren technieken nodig die onbekend waren voor de negentiende eeuw." (blz. 47) Medische analyses toonden aan dat de anatomische details van het silhouet en de sporen van de kwetsuren te exact zijn om ze te kunnen toeschrijven aan een schilder. Dr. Delage verklaarde bovendien dat, om een dergelijke afdruk te krijgen, het lichaam minstens 24 uur in het linnen doek gewikkeld moest blijven. Langer dan enkele dagen mocht ook niet, want dan zouden zowel het beeld als het doek door natuurlijke processen aangetast worden. Deze bevinding komt overeen met wat, volgens de traditie, met Christus gebeurde: hij stierf op een vrijdag en verdween de daarop volgende zondag. (blz. 47) Verder onderzoek leerde dat het doek vervaardigd werd op een Joods weefgetouw, vermits het linnen sporen van katoenzvezels bevat, terwijl elk spoor van wol ontbreekt. (blz. 49) Een Zwitserse bio-

loog, Max Frey-Sulzer, een protestant die uiterst kritisch is t.a.v. relieken, nam in 1973 en 1978 stalen van de stuifmeelkorrels die men vond op de Lijkwade. Hij identificeerde 58 soorten planten, waarvan drie alleen in het Heilig Land voorkomen. (blz. 51)

Kortom, alle wetenschappelijke onderzoeken wijzen erop dat de Lijkwade wel degelijk authentiek is. Bij wijze van conclusie: "Tot op vandaag blijft het grootste mysterie van de Lijkwade hoe de afbeelding van een man op het doek ontstaan is. De moderne wetenschap kan het proces waarmee dit beeld vervaardigd werd niet verklaren, ondanks de verfijnde tests. Sommige wetenschappers veronderstellen dat dit beeld het resultaat zou zijn van een uitstraling van een soort energie. Anderen geloven dat het ontstane beeld het gevolg zou zijn van röntgenstraling met een intensiteit van 1.013 elektronen per vierkante centimeter. Deze straling zou verticaal uitgezonden zijn en daarna verspreid en geabsorbeerd in de lucht. Ondanks vele pogingen is niemand erin geslaagd een kopie te maken van de Lijkwade met het behoud van alle karakteristieken. De moderne wetenschap lijkt dus niet in staat een repliek te maken van dit buitengewone, unieke object." (blz. 66)

En dan is er het vraagstuk van het Kruis waarop Jezus de marteldood stierf. De beweringen van pater Kluyskens s.j. gaan terug op de kritiek die de humanisten hadden op de relieken. In het begin van de 16de eeuw beweerde Erasmus van Rotterdam dat zelfs een vrachtschip te klein zou zijn om alle fragmenten van het ware Kruis te vervoeren. Martin Luther ging in die kritiek mee. Charles Rohault de Fleury onderzocht die beweringen en publiceerde zijn conclusies in 1870. Hij schatte dat het kruis een totaal volume had van ongeveer 36.000 kubieke centimeter, terwijl alle als relik gekwalificeerde fragmenten samen slechts 4.000 kubieke centimeter beslaan. Anders gezegd, alle stukken hout, soms slechts splinters, waarvan men beweert dat ze onderdeel waren van het Ware Kruis, zouden er theoretisch deel van kunnen zijn. Wat uiteraard niet bewijst dat ze het ook zijn.

Het is Keizer Constantijn geweest die de zoektocht naar relieken op gang bracht. Hij stuurde zijn moeder, Helena, naar Jeruzalem met de opdracht de instrumenten van de kruisiging van Christus te vinden. Haar reis is gedocumenteerd door geschiedschrijvers van de vierde en de vijfde eeuw. (blz. 79) Helena vond het Kruis van Christus en de twee kruisen van de moordenaars die samen met Jezus de kruisdood stierven. Het Kruis van Christus kon geïdentificeerd worden dankzij de titulus, het houten bord dat de

Recensie Kort Manifest 826 pagina 7-8

naam van de veroordeelde vermeldde. (blz. 83) De titulus van het Kruis van Christus werd door Helena in twee gedeeld, de linkerhelft bleef in Jeruzalem en de andere helft werd naar Rome gebracht. Helena bewaarde ook een fragment van het Kruis dat uiteindelijk in Constantinopel terecht kwam. Kruisreliëken die afkomstig zijn uit een van de drie voormelde steden en waarbij het wetenschappelijk onderzoek van het hout en de titulus een gunstig resultaat opleveren, worden als authentiek beschouwd.

Van de nagels waarmee Christus aan het kruis werd genageld, zouden er drie bewaard zijn. Eén bevindt zich in Rome, één was oorspronkelijk in Constantinopel maar verhuisde later naar Siëna. (blz. 130) Men weet niet wat er met de derde gebeurd is.

De zweetdoek van Oviedo wordt door wetenschappers eveneens als authentiek beschouwd. (blz. 161) Idem voor de tuniek van Argenteuil. (blz. 192)

Voor de Heilige Mantel van Trier bestaat er echter geen enkele zekerheid dat die authentiek is. (blz. 213) Hoewel de Sluier van Manoppello veel gelijkenis vertoont met de Lijkwade van Turijn, is men op basis van de huidige wetenschappelijke technieken niet in staat om de authenticiteit te bewijzen. Een en ander is trouwens het gevolg van de slechte toestand waarin deze relik verkeert. Hij is al eeuwen bewaard tussen glasplaten en men vreest dat die uit-

een zou vallen als men hem eruit haalt voor verder onderzoek. (blz. 241) Voor de Geselpaal zijn er heel wat argumenten om te stellen dat die authentiek is, maar een sluitend wetenschappelijk bewijs is er niet. (blz. 255) Geen zekerheid voor de doornen van de doornenkroon (blz. 270) en evenmin voor de speer waarmee de Romeinse soldaat Longinus in de zijde van Jezus Christus stak (blz. 283). Er komen nog enkele andere reliëken ter sprake, maar ik meen met het bovenstaande aangetoond te hebben dat de auteurs hun verhaal wel degelijk gesteund hebben op veelvuldig wetenschappelijk onderzoek.

Het is in elk geval een boeiend verhaal geworden, waarvan te weinig geweten is ook bij pratikerende katholieken. Het boek is trouwens bijzonder fraai uitgegeven. Laat u vooral niet afschrikken door het grote aantal bladzijden, want het werk is rijkelijk voorzien van kleurenfoto's, wat de leesbaarheid en het inzicht alleen maar ten goede komt. Wel spijtig dat de tekst, en vooral de eerste bladzijden, wat te veel fouten bevat, waarvan vele vermoedelijk ontstaan zijn bij de opmaak. Laat dit geen reden zijn om het boek niet aan te schaffen. Het is immers een inhoudelijk heel sterk werk en, gelet op de wetenschappelijke onderbouwing vaak door toedoen van ongelovige en/of kritische wetenschappers, veeleer van aard om het geloof aan te scherpen. En niet onbelangrijk, de verkoopprijs is erg laag te noemen voor zo'n mooie uitgave.